

23.9.2020

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Kirjallinen selvitys liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kirjallisen selvityksen hallituksen esitykseen laiksi tieliikennelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 17/2020 vp) liittyen. Liikenne- ja viestintäministeriön nimeämänä asiantuntijana esitän ministeriön selvityksenä seuraavaa:

1. Selvitys muiden Pohjoismaiden moottorikelkkareiteillä sallituista ajoneuvoista. Onko reitit varattu vain moottorikelkkojen käyttöön vai ovatko esim. eläinten vetävät reet yms. ajoneuvot sallittuja reiteillä? Entä polkupyörät?

Ruotsi

Ruotsin liikenneasetuksen mukaan maastossa liikkuvan on mukautettava kulkuaan ja nopeuttanut sekä kulkutapaansa siten, että ihmiset ja eläimet eivät tarpeettomasti häiriinny ja että toisen maaperälle tai kasvillisuudelle ei aiheudu haittaa.

Ruotsin maastoliikennelain mukaan moottorikelkkailla saa ajaa maastossa lumipeitteisellä maalla sekä jäällä. Tästä säännöstä on kuitenkin useita poikkeuksia. Kelkkailla ei saa ajaa:

- lumipeitteisellä taimea tai nuorta metsää sisältävällä metsämaalla, jollei ole ilmeistä, että ajaminen voi tapahtua metsätuhoa aiheuttamatta
- lumipeitteisellä maatalousmaalla, jollei ole ilmeistä, että ajaminen voi tapahtua ilman maavaurion vaaraa
- kansallispuistoissa ja eräissä luonnonpuistoissa
- hallituksen määrittelemillä alueilla tunturilla
- kunnan päättämällä kieltoalueilla.

Moottorikelkalla saa Ruotsissa ylittää tien tai ajaa tiellä mahdollisimman lyhyt matka, jos maasto on ajokelvoton. Suurin sallittu nopeus tiellä on 20 kilometriä tunnissa. Tietä ylittäessä kaikkien matkustajien on noustava moottorikelkasta tai reestä ja ylitettävä tie kävellen.

Suurin sallittu nopeus moottorikelkalla on maastossa taajama-alueella 50 kilometriä tunnissa ja muualla 70 kilometriä tunnissa, jos paikallisessa liikennemääräyksessä tai muussa määräyksessä ei toisin määrätä.

Moottorikelkan kuljettamiseen tarvitaan traktorikortti tai ajokortti, joka on myönnetty ennen 1.1.2000, tai erityinen lupakirja, joka on myönnetty 1.1.2000 jälkeen.

Moottorikelkkailuun tarkoitettu talvireitti merkitään Ruotsissa punaisella vinoristillä. Reittiä käyttävät myös muut maastossa liikkujat. Moottorikelkkailijalla on väistämisvelvollisuus muuta maastoliikennettä kohtaan.

Mikäli talvireitti on alueella, jolla moottorikelkkailu on kiellettyä (esim. moottorikelkkailun rajoitusalueella tai kansallispuistossa), kelkalla saa ajaa vain, jos reitillä on myös pyöreitä, sinisiä moottorikelkkareittiä osoittavia kylttejä.

Määrätty moottorikelkkareitti, jota moottorikelkkailija on maastossa käytettävä, merkitään määräysmerkillä, joka on pyöreä, valkoisella moottorikelkan kuvalla varustettu sininen merkki. Merkki tarkoittaa, että moottorikelkkailijan on seurattava reittiä ja reitin ulkopuolella ajaminen on kielletty.

Ruotsin tieliikenteen lainsäädännössä ei ole määritelmää eläinten vetämälle ajoneuvolla tai valjakko-ajoneuvolle. Ruotsin liikenneviraston asetuksen (TSFS 2009: 31) mukaan eläimen vetämä vaunu on tiellä liikuttaessa varustettava valaisimella (valkoinen valo edessä ja punainen valo takana, heijastimet ajoneuvon takana ja sivulla).

Eläinvaljakolla liikkuminen ja pyöräily maastossa ovat Ruotsissa jokamiehenoikeuksia.

Norja

Moottorikelkkailu on Norjassa sallittu yksityishenkilöllä vain kunnallisilla moottorikelkkareiteillä. Yksittäisellä kunnalla on tieto siitä, mitä sääntöjä kunnan väylällä sovelletaan. Erillistä lupaa kelkkailuun kunnallisella reitillä ei tarvita.

Kelkkareitit on merkitty Norjassa auraustolpilla, joissa on heijastimet. Reitiltä poikkeaminen on sallittua vain leirytymistä varten. Suurin etäisyys, joka reitiltä on sallittua poiketa, on Finnmarkissa ja pohjoisosassa Tromsan lääniä 300 metriä. Etelämmässä se on vain 30 metriä. Sakko laittomasta ajamisesta merkityn reitin ulkopuolella on jopa 2000 euroa. Nopeusrajoitus on merkityllä reitillä enintään 60 kilometriä tunnissa ja jäällä 80 kilometriä tunnissa.

Moottorikelkkailuun käytettyjä liikennemerkkejä on muun muassa osoitteessa https://24c64eeb-742e-45b0-bfc1-7f9c506a3022.file-susr.com/ugd/ea4fe1_07a3baf1ce214408b180c25639c4e394.pdf

Norjassa on samat ajokorttivaatimukset moottorikelkkailussa kuin Ruotsissa.

Eläinvaljakolla liikkuminen, hiihtäminen ja ratsastaminen ovat Norjassa maastossa jokamiehenoikeuksia. Säännöksiä eläimen vetämistä ajoneuvoista tai eläinvaljakoista ei erikseen ole.

2. Selvitys muiden Pohjoismaiden moottorikelkoissa vaadittavista turvalaitteista. Tuleeko moottorikelkalla ajettaessa käyttää turvavöitä, kypärää tai muita turvalaitteita? Tuleeko moottorikelkoissa tai niiden perävaunussa kuljetettavan lapsen käyttää kypärää tai muita turvalaitteita? Onko lasten kypärälle tai turvalaitteille asetettu/määritelty erityisiä vaatimuksia?

Ruotsi

Ruotsissa maastoajoneuvon, esimerkiksi moottorikelkan kuljettajalta ja matkustajalta on edellytetty hyväksytyyn suojakypärän käyttöä 1.1.2016 lähtien. Alle seitsemänvuotias matkustaja voi käyttää muuta soveltuvaa päänsuojusta, kuten ratsastuskypärää, hiihtokypärää tai polkupyöräkypärää.

Moottorikelkan perävaunussa matkustajalta ei edellytetä Ruotsissa suojakypärän käyttämistä.

Moottorikelkan perävaunun turvavöiden tai turvalaitteiden käyttämisestä ei ole Ruotsissa säännöksiä.

Norja

Sekä moottorikelkan kuljettajan että matkustajan on Norjassa käytettävä hyväksyttyä ja CE-merkittyä suojakypärää. Moottorikelkassa saa tyyppihyväksytyyn suojakypärän ohella käyttää hyväksyttyä ja CE-merkittyä standardin NS-EN-1077 mukaista alppikypärää (alpenhjelmen). Standardin NS-EN-1077 mukaista kypärää ei kuitenkaan ole tarkoitettu moottorisoituun hiihtoon tai lautailuun.

Turvavöiden tai turvalaitteiden käyttämisestä moottorikelkassa ei ole Norjassa säännöksiä.

3. Selvitys moottorikelkkaonnettomuuksista Suomessa. Tarkat tilastot viimeisen 10 vuoden ajalta ja erityisesti tiedot lasten osallisuudesta näissä onnettomuuksissa.

Liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnan ovat tutkineet Suomessa vuosien 2009-2018 välisenä aikana yhteensä 9 tieliikenteessä tapahtunutta kuolemaan johtanutta moottorikelkkaonnettomuutta. Kaikki onnettomuudet ovat olleet yksittäisonnettomuuksia (kelkan ohella ei muita osallisia). Niissä ei ole ollut mukana alle 17-vuotiasta kelkkailijaa.

Sen lisäksi lautakunnat ovat tutkineet kyseisenä ajanjaksona yhteensä 70 maastoliikenteessä tapahtunutta kuolemaan johtanutta moottorikelkkaonnettomuutta. Näihin on sisällytynyt myös jäällä sulaan ajaneiden hukkumisia. Maastoliikenteen onnettomuuksissa on kuollut kaksi alle 17-vuotiasta kuljettajaa ja yksi alle 17-vuotias matkustaja

Näiden lisäksi on tutkittu yhteensä 125 henkilövahinkoon johtanutta moottorikelkkaonnettomuutta. Henkilövahinkoon johtaneita moottorikelkkaonnettomuuksia ei tutkita kattavasti, vaan tutkinta keskittyy muutamille alueille ja niilläkin tutkitaan vain osa tapauksista.

Moottorikelkkojen liikennevakuutuksesta oli korvattu vuosina 2009-2018 yli 9000 moottorikelkan kuljettajan tai matkustajan henkilövahinkoa. Vuonna 2018 oli korvattu 32 alle 14-vuotiaan ja 29 15-17-vuotiaan moottorikelkkailijan henkilövahinkoa. Henkilövahinkoja saaneiden moottorikelkkailijoiden (kuljettajat ja matkustajat) kokonaismäärä ikäluokittainen on esitetty alla olevassa taulukossa.

Liikennevakuutuksesta korvatuissa vahingoissa mukana olleet moottorikelkkailijat, joille on maksettu henkilövahinkokorvauksia. Henkilö on ajanut kelkkaa tai ollut matkustaja.

Henkilön ikä	Tapahtuma-aika										Total
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
0-14 vuotta	62	59	75	80	68	45	36	26	16	32	499
15-17 vuotta	49	70	88	88	85	55	36	32	30	29	562
18-20 vuotta	45	35	58	61	65	59	32	29	19	21	424
21-24 vuotta	78	67	96	110	134	67	94	53	60	37	796
25-34 vuotta	284	260	309	333	327	239	218	192	159	165	2486
35-44 vuotta	185	172	229	254	257	201	185	173	140	145	1941
45-54 vuotta	134	125	131	140	189	127	137	135	125	112	1355
55-64 vuotta	70	67	53	71	99	68	80	79	80	88	755
65-74 vuotta	21	27	26	34	21	36	42	45	38	53	343
75v. tai yli	12	3	2	5	5	5	8	13	11	8	72
Total	940	886	1067	1176	1250	903	868	777	678	690	9235
Frequency Missing = 187											

Kimmo Kiiski
Liikenneneuvos